

Datum
2024-10-17
Vår referens
Karin Boijertz
Avdelningschef
karin.boijertz@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Gymutredning 2023 **FRI-2023-1458**

Sammanfattning

Fritidsförvaltningen driver gym på tre anläggningar; Torups friluftsgård, Bulltofta motionscenter och Hylliebadet. Med bakgrund i tidigare genomförd gymutredning återkommer nu förvaltningen med förslag på koncept för att på ett bättre sätt möta fritidsnämndens prioriterade målgrupper.

Koncepten innehåller justering av priser för personer med funktionsnedsättning som innehar Malmönyckeln, utökad och riktad marknadsföring, viss justering av inre miljö och gymmaskiner och riktade aktiviteter för exempelvis ungdomar.

För gymmet på Torups friluftsgård föreslås en omställning från gym till naturverksamhet. Verksamheten är i stort behov av nya gymmaskiner, har i nuläget låga besökstal och når inte fritidsnämndens prioriterade målgrupper. Vid en omställning med fokus på hälsa, natur och historiska värden menar förvaltningen att verksamheten på ett bättre sätt kommer malmöbor till gagn.

Förslag till beslut

Fritidsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att gå vidare med planerna beskrivna i ärendet.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse fritidsnämnden 230921
- Gymutredning
- §136 FRN Gymutredning 2023
- G-Tjänsteskrivelse fritidsnämnden 241024

Beslutsplanering

Fritidsnämndens ordförandeberedning 2023-09-05
Fritidsnämndens Arbetsutskott 2023-09-18
Fritidsnämnden 2023-09-21
Fritidsnämndens ordförandeberedning 2024-02-07
Fritidsnämndens Arbetsutskott 2024-02-15
Fritidsnämndens ordförandeberedning 2024-03-06
Fritidsnämndens Arbetsutskott 2024-03-21
Fritidsnämnden 2024-03-26

Fritidsnämndens ordförandeberedning 2024-04-10

Fritidsnämndens Arbetsutskott 2024-04-18

Fritidsnämnden 2024-04-24

Fritidsnämndens ordförandeberedning 2024-10-09

Fritidsnämndens Arbetsutskott 2024-10-17

Fritidsnämnden 2024-10-24

Ärendet

Fritidsförvaltningen genomförde under åren 2022/2023 en utredning kring möjligheterna att erbjuda gym till fritidsnämndens prioriterade målgrupper med särskilt fokus på unga tjejer. I utredningsrapporten föreslog fritidsförvaltningen att vidare utredning skulle ske kring koncept där förvaltningens gymanläggningar särskilt riktas till fritidsnämndens prioriterade målgrupper genom såväl prissättning, tillgänglighet som personal på plats för stöttning och guidning. Konceptet kan och bör vara olika för Hylliebadet respektive Bulltofta motionscenter. Konceptet skulle återrapporteras till fritidsnämnden under 2023.

Fritidsförvaltningen har under hösten 2023 vidare utrett konceptet enligt ovan. Under perioden har förvaltningen också övertagit driften av Hyllie sportcenter, där det finns ett gym med privat drift. Denna del har utretts under våren 2024. Hyresavtalet för gym respektive idrottsskadeklinik/rehabiliterande verksamhet har konkurrensutsatts och tilldelning har skett i september.

Privatägt gym, Hyllie sportcenter

Nuvarande gym har varit på Hyllie sportcenter sedan januari 2023. När Hyllie sportcenter arena AB gick i konkurs tog fritidsnämnden över driften av Hyllie sportcenter och gymmet tilldelades ett tillfälligt hyresavtal för perioden 1/11 2023 – 31/12 2024. Gymmet bedriver verksamhet för privatkunder och har en särskild inriktning för barn och unga, seniorer (personer 65 år och äldre) samt personer med funktionsnedsättningar. Gymmet samarbetar med föreningarna som har verksamhet på Hyllie sportcenter.

Hyresavtalet för gymlokalen har konkurrensutsatts och därefter tilldelats nuvarande gym (Diamond gym). Hyresavtalet är treårigt med möjlighet att förlänga i ytterligare tre år.

Bulltofta motionscenter

Verksamhetens gym är tillgängligt för barn och unga från 15 år (13 år i förälders sällskap). Måndag till torsdag har gymmet öppet 07:30-20:00, fredagar 07:30-18:00 och helger 09:00-16:00. För kortinnehavare är gymmet öppet cirka en timme längre. Ett engångsbesök på gymmet för ungdomar kostar 50 kr, för vuxna 80 kr. Ett månadskort kostar 180 kr för ungdomar och 300 kr för vuxna. För personer med funktionsnedsättning gäller Malmönyckeln dvs att personens ledsagare har gratis entré.

Det är fritidsförvaltningens bedömning att gymmet ytterligare kan utvecklas och marknadsföras som ett gym för ungdomar, personer med funktionsnedsättning och seniorer (personer 65 år och äldre). Gymmet har även möjlighet att utveckla sin gruppverksamhet och personalens närvaro i gymmet, för att ytterligare betona att verksamheten är en trygg anläggning för alla.

Gymmet är inte centralt beläget, vilket var ett önskemål från ungdomarna i tidigare utredning. Gymmet har dock kafédél och närvarande personal, i enlighet med ungdomarnas önskemål.

Gymmet utrustas under 2024 med fler maskiner anpassade för personer med

funktionsnedsättning. Detta gör att gymmet med rätt marknadsföring kan attrahera fler personer med funktionsnedsättning. Fritidsförvaltningens bedömer att avgiften för gymmet bör kraftigt reduceras för personer som innehar Malmönyckeln. Förvaltningen föreslår ett pris på 50 kr för engångsbesök och 180 kr för månadskort. Då målgruppen för subventionering är liten, blir de ekonomiska konsekvenserna marginella.

Hylliebadets gym

Verksamhetens gym är tillgängligt för barn och unga från 15 år. Hylliebadet har öppet måndagar 09.00–21.30, tisdagar – fredagar 06.30–21.30 och helger 09.00–18.00. Det är inte möjligt att lösa endast gymkort/gymentré på Hylliebadet, utan gymkort/gymentré är alltid kombinerat med bad. Även gruppträning ingår. Ett engångsbesök på gymmet/badet för ungdomar kostar 115 kr, för vuxna 170 kr. Månadskort för ungdom kostar 315 kr och för vuxen 470 kr. Det finns även reducerade priser dagtid, då ett månadskort för vuxen kostar 320 kr. För personer med funktionsnedsättning gäller Malmönyckeln dvs att personens ledsagare har gratis entré. Detta gäller sedan hösten 2023 inte enbart simning utan också gym.

Det är fritidsförvaltningens bedömning att det krävs utökade personalresurser om personalen ska öka närvaron i gymmet. Fritidsförvaltningen föreslår för detta gym i stället ett separat koncept för efter-skolan-verksamhet. Detta koncept skulle innebära att ungdomar anmäler sig till verksamheten och deltar i grupp. Konceptet planeras innehålla gym, vattenvana, livräddning, vattengymna och introduktion till utegym på Torup. Deltagarna planeras även utgöra verksamhetens ungdomsråd under den period som konceptet pågår. Efter avslutad period planeras deltagarna få varsitt 10-kort på gym/bad. På detta sätt kan även ungdomarna utöva aktiviteterna på egen hand efter att perioden avslutats. Konceptet innebär en arbetsinsats som fritidsförvaltningen bedömer kan ingå i nuvarande personalresurs. Kostnaden för 10-korten, eventuellt material samt eventuella resor, blir därmed fritidsförvaltningens enda kostnader för konceptet. Dessa kostnader tas inom förvaltningens befintliga ram.

När det gäller personer med funktionsnedsättning så är det fritidsförvaltningens bedömning att Malmönyckeln även ska omfatta gym, inte endast bad. Även för Hylliebadet föreslås personer som innehar Malmönyckeln få ett reducerat pris på samma nivå som priset för ungdomar (115 kr för engångsentré och 315 kr för månadskort). För att på ett bättre sätt attrahera seniorer (personer 65 år och äldre) föreslås riktad marknadsföring samt en enklare ombyggnation av den tidigare receptionen på gymmet, för att möjliggöra bord och stolar som en mötesplats för seniorer före och efter träning.

Friluftsgårdens gym, Torup

Verksamhetens gym är tillgängligt för barn och unga från 15 år (13 år i förälders sällskap). Gymmet har öppet måndagar – fredagar 09:00–18.00 och helger 10:00-18:00. Kunder med flergångskort kan komma tidigare på vardagar. Ett engångsbesök på gymmet för ungdomar kostar 40 kr, för vuxna 65 kr. Ett månadskort kostar 140 kr för ungdomar och 250 kr för vuxna. Dagtid finns ett reducerat pris, 190 kr för ett månadskort 50 kr för engångsbesök. För personer med funktionsnedsättning gäller Malmönyckeln dvs att personens ledsagare har gratis entré.

Fritidsförvaltningens bedömning är att gymmet på Torup inte når nämndens målgrupper i önskad omfattning. Gymmet hade under hela år 2023 endast 747 sålda kort och engångsbiljetter (293 kvinnor och 453 män) vilket kan jämföras med 2321 sålda kort på Bulltofta gym under samma period. Detta inkluderar alla typer av gymkort och engångsbiljetter. Det är verksamhetens uppfattning att endast ett fåtal av besökarna är malmöbor. Verksamheten för

dock inte denna typ av statistik.

Gymmet har därtill äldre gymmaskiner som nu är i stort behov av att bytas ut. Verksamheten har begärt in en offert och leverantören bedömde i samband med detta att endast fyra maskiner i gymmet kan behållas. Kostnaden för att byta ut resterande är på cirka 900 000 kr.

Det finns flera gym i närheten av gymmet i Torup. I Svedala finns tre gym, i Bara finns ett, i Oxie finns två, i Västra Ingelstad finns det ett gym och i Vellinge finns det två gym. Dessa gym drivs av olika kommersiella aktörer.

Fritidsförvaltningen föreslår därför att gymmet ställs om till en naturverksamhet. Torup friluftsgård är en gammal vacker byggnad som innehåller ett kafé där utbudet inspireras av skog och natur. Verksamheten ser möjligheter att arbeta med skogen, inte bara i kafét utan även i resten av anläggningen. Redan idag finns olika aktiviteter där verksamheten bjuder in besökarna att uppleva skogen med alla kroppens sinnen. Men aktiviteter som är utomhus passar inte alla, utan verksamheten behöver ett utrymme för att arbeta med skogen inomhus. Ett utrymme där verksamheten kan introducera skogen för de som vill veta mer och där besökarna kan lära sig om skogens faktiska påverkan på människor.

De nya aktiviteter som verksamheten vill bedriva i gymlokalen är både lärandeaktiviteter så som utställningar och "visste du att"-texter med bilder från Bokskogen. Verksamheten kan även ha andra aktiviteter så som föreläsningar, evenemang och workshops om exempelvis:

- Förädlingsområde
- Salvor, oljor
- Fermenterade skogsprodukter
- Torkade örter
- Göra egna städprodukter med naturliga ämnen.
- Naturen och dess effekter på människan

Delar av lokalen skulle även kunna användas till myshörna med litteratur för såväl vuxna som barn och unga samt friluftsmaterial som verksamheten i samarbete med Fritidsbanken skulle kunna låna ut till besökare. En omställning av verksamheten skulle kunna innebära nya eller utökade samarbeten med exempelvis:

- Friluftsförbundet
- Fritidsgårdar
- ABF & Studieförbundet
- Daglig verksamhet LSS
- Folkhögskolor
- Internationell kvinnoförening
- Grundskoleförvaltningen
- Öppenvården
- Seniorcenter

En omställning av den nuvarande gymlokalen skulle kunna ge möjlighet att utöka kafét när det är många gäster, eller användas för möten och konferenser.

En del av aktiviteterna planeras ha en viss kostnad, men flera planeras vara kostnadsfria så att alla ska kunna ta del av läran om naturen.

Förslaget med omställning av gymlokalen till naturverksamhet innebär inte någon påverkan på bastun, duschar och omklädningsrummen. Dessa planeras vara kvar som en service till de som

tränar i skogen eller på utegymmet.

Ekonomiskt skulle detta innebära att intäkterna från gymverksamheten upphör. Detta motsvarar cirka 400 tkr per år. Till knappt hälften beräknas dessa intäkter ersättas av intäkter från aktiviteter, möten och utökad kaféverksamhet. Resterande medel tas inom förvaltningens befintliga ram. Fritidsförvaltningen ser att denna form av verksamhet på ett bättre sätt når nämndens prioriterade målgrupper.

För att denna omställning ska vara fullt ut möjlig behöver lokalen tillgänglighetsanpassas, vilket kommer att ske i samråd med fastighets- och gatukontoret.

Inför en eventuell omställning av verksamheten på Torup är det nödvändigt med kommunikationsinsatser till besökare och samarbetspartners. Omställningen kan därför ske tidigast 1 februari 2025.

Fysisk aktivitet på recept (FaR)

Det går att förebygga, förbättra och behandla många sjukdomar genom regelbunden fysisk aktivitet. Personer som behöver stöd för att komma i gång med det kan få fysisk aktivitet på recept. Det innebär att personen får stöd av sin vårdkontakt för att hitta en fysisk aktivitetsnivå som är anpassad till personens behov, förutsättningar och önskemål. Det är legitimerad personal inom hälso- och sjukvården som kan förskriva fysisk aktivitet på recept.

Fritidsförvaltningen deltar i FaR-utbudet med Oxievångsbadet (priset för ett 10-kort gäller i stället för 15 besök. Gäller både bad och vattengympa), Bulltofta motionscenter (priset för ett 10-kort gäller i stället för 15 besök i gymmet) och Hylliebadet (priset för ett 10-kort gäller i stället för 15 besök i bad, gym, gruppträning och vattenträning).

Det är fritidsförvaltningens bedömning att fortsätta med dessa subventionerade priser.

Barnkonsekvensanalys

Till grund för detta ärende ligger rapporten ”*Utredning – Ungdomsgym. Förvaltningens möjlighet att tillgängliggöra gym för unga*”. I denna utredning skedde dialog med ungdomsgruppen i syfte att öka förståelsen kring ungdomars önskemål avseende gym.

I föreliggande ärende har barn och unga inte tillfrågats om sina tankar kring den kommunala gymverksamheten. Förvaltningen ser det däremot som lämpligt att, beroende på nämndens beslut, under den fortsatta processen vidare tillfråga barn och unga om gymmens innehåll, då mer kunskap om barn och ungas önskemål kan behövas i utformning av verksamheten.

Juridiska aspekter

Fritidsnämndens verksamheter är sådana som kommunerna själva bestämmer om de vill bedriva eller inte. För att fritidsnämnden ska få bedriva en viss verksamhet, exempelvis ett gym, måste verksamheten vara förenlig med den kommunala kompetensen och accepteras som en godtagbar kommunal näringsverksamhet. Grundläggande kriterier är att verksamheten ska innebära en angelägenhet av allmänt intresse, vilket innefattar att det ska vara lämpligt, ändamålsenligt och skäligt att kommunen bedriver verksamheten. Vidare ska nyttan till allmänheten anses stå i proportion till den kostnad som verksamheten innebär för kommunen och den påverkan verksamheten har på det privata näringslivet. Verksamheten ska vidare ha anknytning till kommunens område och/eller dess invånare. Vid prissättning av den tjänst som erbjuds ska en självkostnadsprincip tillämpas där avgiften ska motsvara kostnaderna och verksamheten ska inte bedrivas i vinstsyfte.

Fritidsförvaltningens bedömning är att gymverksamhet faller inom den kommunala kompetensen. Samtidigt är gymverksamhet en del av en mer kommersiell marknad där det bland annat finns bestämmelser som förhindrar kommunen att konkurrera med privata aktörer på orättvisa villkor. Konkurrensverket presenterade 2022 en rapport där de ställde sig tveksamma till kommunalt drivna gym. Gymanläggningar som inte riktar sig brett mot allmänheten utan som har tydligare målgrupper, vilka kommunen har ett särskilt ansvar för, bedömer fritidsförvaltningen har ett större allmänintresse och skapar en mindre kommersiell och konkurrensmässig påverkan.

Fritidsförvaltningens uppfattning är därför att den inriktning som i denna tjänsteskrivelse föreslås, där gymanläggningarna får ett ökat fokus mot fritidsnämndens prioriterade målgrupper, skapar en större förenlighet med gällande regelverk och med Konkurrensverkets uppfattning. Under dessa förutsättningar bedömer fritidsförvaltningen att möjligheterna att exempelvis marknadsföra gymanläggningarna på Bulltofta motionscenter och Hyllebadet ökar, utan att skadligt konkurrera med privata alternativ. En omställning av gymverksamheten på Torups friluftsgård ligger även den i linje med det beskrivna regelverket, bland annat utifrån att gymmet med anledning av sitt geografiska läge tidigare haft en relativt svag anknytning till just Malmö kommuns invånare.

Ansvariga

Dzermal Imsirovic Enhetschef

Johan Hermansson Direktör